

3. KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS

- A 2014/24/EU közbeszerzési irányelv 42. cikk (3) bekezdés (b) pontja előírja, hogy a közbeszerzési dokumentációban szereplő szabványokra való hivatkozásokat a „vagy azzal egyenértékű” kifejezésnek kell kísérnie. Ez a kötelezettség minden típusú szabványra vonatkozik, amelyre az Ajánlatkérő a műszaki leírásban vagy bármely más ajánlattételi dokumentumban hivatkozik. A közbeszerzési irányelv 42. cikk (4) bekezdése előírja, hogy a szerződés tárgya által indokolt esetek kivételével a műszaki leírás nem hivatkozhat adott gyártmányra vagy forrásra, illetve konkrét eljárásra, amely egy adott gazdasági szereplő termékeit vagy az általa nyújtott szolgáltatásokat jellemzi, vagy védjegyre, szabadalomra, típusra vagy adott származásra vagy gyártási folyamatra, ha az egyes vállalkozások vagy termékek előnyben részesítéséhez vagy kizorításához vezetne. Az ilyen hivatkozás kivételes esetekben megengedhető, amennyiben nem lehetséges a szerződés tárgyának (3) bekezdés szerinti, kellően pontos és érthető leírása. Az ilyen hivatkozást a „vagy azzal egyenértékű” kifejezésnek kell kísérnie. Az auditorok megjegyezték, hogy bár a közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó műszaki dokumentáció nem tartalmazott korlátozásokat egy meghatározott adatbázis alkalmazására vonatkozóan, azonban a tisztázó kérdésre adott válaszában az Ajánlatkérő egy meghatározott Microsoft adatbázist jelölt meg a többfelhasználós, többszálú SQL-alapú relációs adatbázis-kezelő szerverként, anélkül, hogy rögzítette volna a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést. A konkrét márkára való utalást a „vagy azzal egyenértékű” kifejezés kihagyásával az Ajánlatkérő nem indokolta meg semmilyen rendkívüli körülménnyel, amely így a közbeszerzési irányelv megsértésének minősül.
- A megállapítás villamos motorvonatok beszerzésével kapcsolatos eljárásra vonatkozik. Ezt egy szállítási szerződés keretében hajtották végre, amely villamos motorvonatok beszerzésére irányult a közösségi közlekedés működtetéséhez. Az Ajánlatkérő előírta, hogy a beszerzés négy részből álló villamos motorvonatokra irányul. Az alkalmazott eljárás típusa nyílt eljárás volt, amelyet az EU Hivatalos Lapban közzétett ajánlati felhívással hirdettek meg. A meghatározott ajánlattételi határidőn belül két ajánlat érkezett. Az ajánlati kötöttség idejének közelgő lejárta miatt az Ajánlatkérő felkérte az eljárásban ajánlatot benyújtó ajánlattevőket, hogy nyilatkozzanak ajánlatuk további fenntartásáról. Az ajánlati kötöttség lejártáig az egyik ajánlattevő nem járult hozzá az ajánlati kötöttség meghosszabbításához, ezért a nemzeti jogszabályokkal összhangban az érintett ajánlattevő ajánlata érvénytelenítésre került. Jogorvoslati kérelem benyújtására nem került sor. Az ellenőrzés során az auditorok 2014/24/EU közbeszerzési irányelv 18. cikkének megsértését állapították meg, amely előírja, hogy: *„Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, továbbá átlátható és arányos módon járnak el.”* Az auditorok olyan a versenyt túlzóan korlátozó feltételt azonosítottak, amely értelmében csak azok a gazdasági szereplők tudtak részt venni az eljárásban, amelyek négy részből álló villamos motorvonatokat gyártanak (bár legalább egy gazdasági szereplő képes volt minden műszaki leírásnak megfelelő vonatokat biztosítani).
- A megállapítás egy olyan projektre vonatkozik, amelynek célja egy innovatív termelés támogatására irányuló inkubátor kialakítása. A projekt keretében az egyetemekből,

kutatóintézetekből és vállalatokból kivált csúcstechnológiájú gazdasági szereplők részesültek támogatásban a kezdeti szakaszukban, hogy piacképes üzleti modelleket fejlesszenek a termelési környezetben. Az újonnan kialakított inkubátor egy átfogó ökoszisztéma része volt, amelyben a fiatal vállalkozók kiterjedt támogatási mechanizmusban részesültek a fejlődés minden szakaszában, az ötletkeresési folyamatoktól a piaci tervezési szolgáltatásokig. A kedvezményezett, mint Ajánlatkérő, általános tervezési szolgáltatásra irányuló hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárást indított egy start-up központ kialakítására. A pályázók műszaki és szakmai alkalmasságának biztosítása érdekében a hirdetmény az alábbi kiválasztási kritériumot tartalmazta: Az elmúlt három évben legalább három jóváhagyott hasonló referenciaprojekt dokumentációja az adott régióban (a régió három tagállamból áll). A pályázati felhívás nem biztosított egyéb alternatívákat vagy más mechanizmusokat azon vállalatok számára, amelyek a releváns tapasztalatot a meghatározott három helyett más országokban szerezték. Az auditorok úgy vélték, hogy a kiválasztási kritériumok nemzeti preferenciákon alapuló diszkriminatív elemeket tartalmaztak, megsértve a 2014/24/EU közbeszerzési irányelv 18. cikkének rendelkezéseit, nevezetesen hogy „Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, továbbá átlátható és arányos módon járnak el. A beszerzést nem lehet azzal a szándékkal kialakítani, hogy az adott beszerzés mesterségesen korlátozza a versenyt.” Nem állapítható meg verseny, mivel csak egy érvényes ajánlat érkezett. Ezért az auditorok arra a következtetésre jutottak a Bizottsági Határozat 10. pontja alkalmazandó a fent ismertetett szabálytalanságra. A Bizottsági Határozatban rögzített diszkriminatív kiválasztási kritériumok szabálytalanság típusa azon alapul, hogy az ajánlattevők bizonyos olyan országokban rendelkeznek tapasztalattal, amelyek nem kapcsolódnak a szerződés tárgyához, így a nemzeti preferenciákon alapuló diszkriminatív kritériumok miatt a szerződés értékének 25%-os pénzügyi korrekciója került megállapításra.

- A szerződés tárgya tanácsadási, segítségnyújtási és asztalos munkák felügyelete egy szélmalom gépeinek gyártása és telepítése során. Ezen tanácsadási szolgáltatást közvetlenül, nyilvános közzététel nélkül ítélték oda. A szerződéses összeg az uniós közbeszerzési értékhatár alatt, míg a nemzeti közvetlen odaítélés értékhatár felett volt. A közvetlen odaítélés indoklásaként az irányító hatóság ismertette, hogy az előző évben az Örökségvédelmi Hatóság az érintett tagállamban elindította a szélmalom helyreállítási projektjét, amelyet nemzeti alapokból finanszíroztak. A helyreállítási projekt kezdeti szakaszaiban piackutatást végeztek annak érdekében, hogy azonosítsák azokat a szakképzett személyeket, akik képesek lennének helyreállítani és újjáépíteni a szélmalmot. A piackutatás eredményei alapján minden asztalosmunka elvégzésével egy olyan személyt bíztak meg, aki szakértőként alkalmas az ilyen feladatok elvégzésére. Ezt követően az Ajánlatkérő kiválasztotta és közvetlen szerződést kötött ugyanezzel a személlyel, mint a szélmalom szerkezet építés egyetlen szakértőjével. Az elvégzett ellenőrzés alapján az auditorok arra a következtetésre jutottak, hogy a korábbi tapasztalat ugyanazzal a vállalkozóval és hasonló feladatokkal nem elegendő indoklás a szélmalom szerkezet építés közvetlen odaítéléséhez. Az auditorok nem kaptak megfelelő alátámasztó dokumentumot arra vonatkozóan, hogy a szerződés aláírása előtt új igényfelmérésre vagy piackutatásra került volna sor, és az Ajánlatkérő sem rendelkezett a verseny minimális szintjének biztosítására szolgáló belső eljárásrenddel. A kedvezményezettnek nem tudta hitelt érdemlően igazolni azt, hogy öt évvel

az első piackutatását követően más szakértők nem lennének a piacon. Az auditorok arra a következtetésre jutottak, hogy ez a nemzeti közbeszerzési törvény megsértését jelenti. Mivel a közbeszerzés a nemzeti közbeszerzési törvény hatálya alá tartozik, a közbeszerzési szabályok megsértése esetén alkalmazandó pénzügyi korrekciók megállapításáról szóló Bizottsági Útmutató alkalmazandó. Bár a szerződés értéke az uniós határérték alatt volt, az irányító hatóság a COCOF Útmutató (COCOF 07/0037/03-EN) analógiájára hivatkozott, és 25%-os korrekciót alkalmazott, és szabálytalanság került megállapításra, mivel a szerződést a nemzeti közbeszerzési törvény megsértésével, ajánlattételi felhívás közzététele nélkül ítélték oda. Az auditorok által hivatkozott útmutató, ilyen esetekben 100%-os pénzügyi korrekciót határoz meg.

- A kedvezményezett egy ERFA-ból finanszírozott tevékenységben közbeszerzési eljárást indított N évben, hogy egy építési beruházásra szerződést kössön két helyszínen közúti tartálykocsik telepítésére és biztonsági kamerák felszerelésére. Az első alkalommal közzétett ajánlattételi felhívásra nem érkezett ajánlat. Az Ajánlatkérő úgy döntött, hogy N+1 évben újra közzéteszi az ajánlattételi felhívást, amely már csak az építési munkákra irányult (a biztonsági kamerák nélkül). Ennek ellenére is csak egy ajánlat érkezett, amely kiemelkedően magas volt, a költségvetés több mint 1500%-a. A bírálóbizottság úgy döntött, hogy nem ítéli az ajánlattevőnek oda a szerződést, és az eljárást megszüntették. N+3 évben az Ajánlatkérő harmadik alkalommal is közzétette az ajánlattételi felhívást. A felhívás kiegészült egy további résszel is, amely több megfigyelő állomás alapozási munkáinak előkészítése volt, így az eljárás költségvetése is emelkedett. A harmadik nyílt eljárásra sem érkezett érvényes ajánlat, így az Ajánlatkérő tárgyalásos eljárást indított a módosított műszaki előírások alapján. Így már számos gazdasági szereplő jelezte az Ajánlatkérőnek, hogy ajánlatot nyújtana be az egyes helyszínekre. Végül két szerződés került megkötésre két szerződő féllel, az egyik a helyszínek nagy részére vonatkozott, míg a másik a maradékra. Az irányító hatóság indokolásában a munkálatok befejezésének sürgősségére hivatkozik, különös tekintettel a vízhálózaton végzett egyéb munkákkal való kiegészítő szempontok figyelembe vételével. Az auditorok arra a következtetésre jutottak, hogy az Ajánlatkérő által hivatkozott sürgős helyzet nem indokolta az hirdetmény nélkülitárgyalásos eljárás alkalmazását, tekintettel arra, hogy a nyílt eljárásból a műszaki megfelelési ajánlatok megíúsulása, valamint az egyéb tervezett munkákkal való kiegészítés nem tekinthető előre nem látható eseménynek, mivel a körülményekről az ajánlatkérőnek tudnia kellett.
- A szerződés különböző áruk beszerzésére irányult. Az eredetileg nyílt eljárásként indított eljárás 11 részből állt. Azonban a 11 részből 3 rész nem került odaítélésre a műszaki előírásoknak megfelelő ajánlatok hiánya miatt. Ezen három rész esetében az ajánlatkérő közvetlen odaítélést alkalmazott az egyetlen ajánlattevővel, amely a nyílt eljárás során ajánlatot adott be, de nem felelt meg a műszaki előírásoknak. Bár a szerződés összege a nemzeti értékhatár felett volt, az ajánlatkérő a közvetlen odaítélés alkalmazását a termékek beszerzésének sürgősségével indokolta. Az auditorok azonban megjegyezték, hogy a jelen szerződés esetében teljesítési határidőt az aláírt módosítások révén meghosszabbították. Az auditorok megállapították, hogy az ajánlatkérő által hivatkozott sürgős helyzet nem indokolta a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazását, tekintettel arra, hogy a

műszaki előírásoknak megfelelő ajánlatok hiánya nem tekinthető előre nem látható eseménynek a 2014/24/EU közbeszerzési irányelv 32. cikke értelmében.

- Az ellenőrzött szolgáltatási szerződés egy egészségügyi anyagok logisztikai platformjának irányítására vonatkozott, amelyet 2021-ben ítélték oda, tizenkét hónapos időtartamra. A Covid-19 járvány 2020. márciusi kitörését követően két másik szerződést már 2020-ban odaítéltek vészhelyzeti eljárás keretében ugyanarra a tárgyra (mindkettőt ugyanazzal a szállítóval kötötték). Az ellenőrök úgy vélik, hogy a második szerződést követően nyílt eljárás keretében hirdetményt kellett volna közzétenni vagy gyorsított eljárást indítani, amely a 2021-ben felmerülő igényekre irányult volna. Következésképpen az ellenőrök megállapították, hogy a 2021-ben odaítélt vészhelyzeti szerződést meg lehetett volna előre tervezni, és így ez nem teljesíti azokat a szükséges feltételeket, amelyek igazolják a rendkívüli sürgősséget, mivel több mint 6 hónappal az előre nem látható esemény után ítélték oda.

Szükséges megjegyezni, hogy más régióban, hasonló típusú szerződés esetén az iránymutatásban meghatározott megközelítést alkalmazták. Hasonló típusú szerződést kezdetben vészhelyzeti eljárás keretében ítélték oda (2020-ban), de párhuzamosan nyílt eljárást is indítottak ugyanarra a tárgyra. Attól a pillanattól kezdve, hogy a nyílt eljárást lezárták, és a szerződést odaítélték, a vészhelyzeti szerződés teljesítési időszaka befejeződött, így nem maradt olyan időszak, amikor az adott tárgyra vonatkozóan ne lett volna hatályos szerződés. Tehát voltak más megoldások hasonló szerződésekre, amelyeket a szerződés odaítéléséről szóló ismétlődő döntés helyett használtak a vészhelyzeti eljárás során.

Az ellenőrök úgy vélik, hogy az Ajánlatkérő nem tartotta be a 2014/24/EU közbeszerzési irányelv 32. cikk (2) bekezdés c) pontjának követelményeit a tárgyalásos eljárás előzetes közzététel nélküli alkalmazása tekintetében, ezért a költség nem elszámolható.

- Az ERFA-ból finanszírozott tevékenység célja a már meglévő vasúti infrastruktúra villamosítása. Az ellenőrzés tárgya két költség két különböző szerződésből. Mindkét szerződés esetében a közbeszerzési dokumentációban nem került rögzítésre az a lehetőség a potenciális ajánlattevők számára, hogy elektronikus úton nyújtsák be ajánlataikat. Továbbá, a közbeszerzési dokumentáció tartalmazott egy olyan megfogalmazást az ajánlatok benyújtásával kapcsolatban, amely félreérthető módon azt az értelmezést eredményezhette, hogy még postai úton történő benyújtás sem volt lehetséges, így kötelezővé téve az ajánlattevők számára, hogy ajánlatukat személyesen nyújtsák be, vagy megbízott útján. A 2014/25/EU irányelv 40. cikke előírja, hogy „A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv szerinti minden kommunikációra és információcserére – különös tekintettel az elektronikus benyújtásra – elektronikus kommunikációs eszközök útján kerüljön sor, e cikk követelményeinek megfelelően. Az elektronikus úton történő kommunikációhoz használandó eszközöknek és azok műszaki jellemzőinek biztosítaniuk kell a megkülönböztetésmentességet, valamint széles körben elérhetőnek és a széles körben használt információtechnológiai és kommunikációs technológiai termékekkel interoperábilisnak kell lenniük, továbbá nem korlátozhatják a gazdasági szereplőknek a közbeszerzési eljárásban való részvételi lehetőségét.” Az auditorok megállapították, hogy ezen körülmény visszatartó hatással lehet a helyi irodával nem rendelkező potenciális

ajánlattevőkre, és így hatással lehet a versenyre a potenciális nemzeti ajánlattevők tekintetében.

4. ÁLLAMI TÁMOGATÁS

➤ A projekt az egészségügyi létesítményeknek a fogyatékkal élő emberek számára történő átalakítását foglalja magában (infrastruktúra fejlesztése, informatikai eszközök, stb.). A kedvezményezett (Egészségügyi Minisztérium) versenyfelhívás alapján választotta ki a támogatottakat (kórházak és egészségügyi központok). Az IH abból indult ki, hogy a közegészségügyi rendszert érintő projektek nem tartalmazzak állami támogatásokat, mivel az egészségügyi támogatások címzettje a lakosság, és így az e irányú tevékenység állam általi támogatása nincs negatív hatással a tagállamok közötti versenyre. Ugyanakkor a támogatásban részesült kórházak egy része kereskedelmi, magánegészségügyi tevékenységet is folytat, amely gazdasági tevékenységnek minősül, így az állami támogatási szabályok hatálya alá tartozhatnak. Az IH/Kedvezményezett nem minden egyes támogatott vonatkozásában vizsgálta azt a körülményt, hogy kizárható-e az állami támogatás fennállása. Ez a kiválasztási folyamat rendszerszintű hiányossága.

➤ A projekt tartalma egy új kulturális, kereskedelmi és turisztikai létesítmény kialakítása. A támogatási szerződés alapján, a kapott vissza nem térítendő támogatás a **Bizottság 651/2014/EU rendelet (GBER) 53. cikke** szerinti bejelentési kötelezettség alól mentesített állami támogatás (A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás).

E cikk értelmében a következő feltételek alkalmazandók:

- az infrastruktúra időbeli vagy térbeli kapacitását évente legalább 80 %-ban kulturális célokra használják – erre vonatkozó bizonyíték nem került benyújtásra az ellenőrzés során,
- a működési eredményt az elszámolható költségekből megalapozott előrejelzések alapján előzetesen vagy visszakövetelési mechanizmus alkalmazásával kell levonni – az ellenőrzésnek nem került átadásra a potenciális bevételek előzetes elemzését vagy az utólagosan alkalmazandó visszakövetelési mechanizmus leírását tartalmazó dokumentum.

➤ A projekt olyan orvosi felszerelések beszerzését tartalmazta, amelyek a következőkhöz szükségesek:

- kísérleti módszertan kidolgozása a mozgásszervi rendellenességek diagnosztizálására és gyógyítására, releváns klinikai vizsgálatok elvégzésével és az innovatív módszer kísérleti fejlesztésével
- a kutatási eredmények bemutatása
- a prototípus elkészítése.

Állami támogatások szempontjából, a tevékenység a Bizottság részére történő bejelentés alól mentesített, regionális beruházási támogatás formájában részesült

támogatásban. A GBER 2. cikk (41) bekezdése és a 14. cikk (3) bekezdése alapján a regionális beruházási támogatást „induló beruházáshoz” kell nyújtani.

A jóváhagyott nemzeti állami támogatási program szerint, amelyre a támogatási szerződés utal, az állami támogatásnak a kedvezményezett kutatási-fejlesztési és innovációs tevékenységének fokozását kell eredményeznie.

A helyszíni ellenőrzés során a kedvezményezett elismerte, hogy a beszerzett eszközök közül néhányat sosem használt a kutatási folyamatban, mivel kevés olyan speciális állapotú beteg állt rendelkezésre, akiknek az állapota az eszköz használatát igényelte volna. Azonban a többi berendezést a kedvezményezett által lefolytatott általános orvosi tevékenységek során használatba vették. A kedvezményezett nem tudta alátámasztani, hogy a vásárolt berendezést az arra meghatározott célból, a kutatási folyamat során használta volna.

A kedvezményezett által szolgáltatott dokumentumok és a tisztázó kérdésre adott válaszok alapján nem volt megállapítható, hogy a mozgásszervi betegségek diagnózisát és gyógyítását célzó kísérleti eljárást kifejlesztették volna. Így a KSZ által lefolytatott utólagos monitoring látogatása időpontjában nem állt rendelkezésre elegendő bizonyíték, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy a kutatási tevékenység a GBER/állami támogatás feltételeinek megfelelően, a releváns klinikai vizsgálatok lefolytatásával, és a módszertan kísérleti fejlesztése révén megvalósult volna.

Ezen felül, az ellenőrzést végző tisztviselők által végzett vizsgálatok csupán a megvásárolt berendezések beüzemelésére és működőképességére összpontosítottak, valamint arra, hogy teljesültek-e a kutatással kapcsolatos publikációk mennyiségére meghatározott indikátorok. Egyik helyszíni ellenőrzés sem célzottan arra irányult, hogy a támogatás nyújtásának feltételei továbbra is fennállnak-e, vagyis hogy a megvásárolt berendezéseket a projekt céljának megfelelő kutatási tevékenységek elvégzéséhez használják-e.

Minthogy az nem volt bizonyított, hogy a tevékenység a támogatási kérelemben eltervezett módon megvalósult, a berendezés pedig az eredeti szándéknak megfelelően alkalmazásra került volna, a tevékenységet a GBER 14. cikk (3) bekezdésével ellentétesnek, a vonatkozó kiadásokat pedig nem elszámolhatónak kell értékelni.

- A kedvezményezett kisvállalkozásként nyújtotta be a támogatási kérelmét, 2 kapcsolt vállalkozással. Az IH és később az AH is megerősítette a kisvállalkozási státuszt. Sem az IH/KSZ vagy az AH nem elemezte a más vállalkozásokkal való kapcsolatot. Az ellenőrök az Arachne rendszerben 3 vállalkozás vonatkozásában találtak kapcsolatot (2 kedvezményezett által bevallott, és 1 nem bevallott). Az ellenőrök a rendelkezésre álló információk alapján provizórikusan 2 vállalkozást tekintettek a kedvezményezetthez kapcsolódó vállalkozásként. Az Arachneban fellelhető személyzeti létszám, valamint a mérlegfőösszeg adatai alapján a kedvezményezettet közép vállalkozásként és nem pedig kivállalkozásként kellett volna figyelembe venni.

A támogatásra vonatkozó szabályok értelmében: a hatályos regionális támogatási térkép alapján meghatározott maximális támogatási intenzitást nem lehet meghaladni egy projekt keretein belül, figyelembe véve az ugyanazon projektre nyújtott egyéb támogatásokat is. Mivel a kisvállalkozásként történő besorolás helytelenül lett

megállapítva, a kedvezményezett maximum 20% támogatási intenzitásra lett volna jogosult (középvállalkozásként), az IH által alkalmazott és az AH által validált 30% (kisvállalkozások esetében alkalmazandó) intenzitás helyett.

- A projekt vásárok szervezéséből állt. A vissza nem térítendő támogatás a GBER 27. cikke (Innovációs klaszterre nyújtott támogatás) alapján bejelentési kötelezettség alól mentesülő állami támogatási program keretein belül valósult meg. Ezen cikk értelmében a működési támogatás támogatási intenzitása a támogatásnyújtás időszaka alatt nem haladhatja meg az összes elszámolható költség 50 %-át. Az első szintű ellenőrzés 43%-os támogatási intenzitást állapított meg. Az ellenőrök megállapították, hogy 2 másik közsféra szereplő is hozzájárult a vásárok megvalósításához, akik a helyszínt bérleti díj kedvezménnyel biztosították, így már 57%-os támogatási intenzitást eredményezve (átlépve a határértéket).
- A támogatás két részből tevődött össze: EU-s vissza nem térítendő támogatásból, valamint régiós támogatásból. Az AH a bruttó támogatási összeg és a támogatás intenzitásának vizsgálatakor nem vette figyelembe a régiós támogatást (a teljes költség 10%-a). A GBER 5. cikk (2) (a) bekezdése szerint, a vissza nem térítendő támogatás átlátható támogatásnak minősül, ezért figyelembe kell venni a bruttó támogatási egyenérték és a támogatási intenzitás számításakor.

5. EGYSZERŰSÍTETT KÖLTSÉGELSZÁMOLÁSI LEHETŐSÉGEK (SCO)

- Egy műveletnél (új épület építése és eszközbeszerzés) a közvetett költségek az elszámolható közvetlen költségekhez történő százalékos átalányszámítás alapján kerültek bejelentésre. A közvetett költségek összegének kiszámításához ugyanazon kedvezményezett az alábbi átalányokat használta a művelet végrehajtásának különböző időszakában:

- 0,76%
- 0,75%
- 0,64%
- 0,57%

A támogatási megállapodással összhangban a kedvezményezett a közvetlen költségeket a felmerült, dokumentált és hitelesített közvetlen költségek „legfeljebb 0,76%-ának” megfelelő átalány (flat rate) alapján jelenthette be. Az SCO módszertanát azonban előzetesen kell meghatározni és azt változatlanul kell hagyni a támogatás feltételeit meghatározó dokumentumban, kedvezményezett viszont ennél a műveletnél több, különböző mértékű átalányt alkalmazott. Az ellenőrök álláspontja szerint sem a fenti módszertan, sem annak alkalmazása nincs összhangban a CPR 67. cikkében előírt szabályokkal és nem jelent semmilyen egyszerűsítést a kedvezményezettek vagy a programhatóságok számára.

- Egy másik, munkanélküli személyek oktatását biztosító műveletnél egységköltségeket alkalmaztak. A meghatározott költségeket évente kiigazították. A kiigazítási együttható számításához használt adatforrás ellenőrzése során az auditorok jelentős különbséget állapítottak meg a KSz által alkalmazott együttható és a nemzeti forrásokból (nemzeti statisztikai hivatal) származó azon hivatalos értékek (fogyasztói ár-index) között, amelyeket a kiigazítási módszertannal összhangban kellett volna használni.

6. KETTŐS FINANSZÍROZÁS

- Az egyik Interreg program szabályai szerint a projekt végrehajtásához kapcsolódó irodai és adminisztrációs költségek a CPR 68(b) cikkével összhangban az elszámolható személyi jellegű költségek 15%-ának megfelelő átalányösszegben volt megállapítandó. A művelet egyéb költségeit a ténylegesen felmerült költségek alapján jelentették be. Az egyik partner számviteli szolgáltatás tárgyában felmerült kiadást ténylegesen felmerült költségként („real costs” = „valós/tényleges költségek”) jelentett be. A Bizottság 481/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendeletének (az 1299/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az együttműködési programok kiadásainak elszámolhatóságára vonatkozó egyedi szabályok tekintetében történő kiegészítéséről) 4. cikke szerint a kedvezményezett szervezetén belül nyújtott általános számviteli szolgáltatások irodai és adminisztrációs költségnek minősülnek, ezáltal a 15%-os átalányköltséggel lefedett közvetett költségkategóriába beleértendő. A projekt partner jelezte, hogy a tényleges költségként bejelentett számviteli szolgáltatások kifejezetten a projekttel kapcsolatban kötött szerződés keretén belül merültek fel, és nem része a kedvezményezett szervezetén belüli általános számvitelének. A projekt partner bemutatta azt az aláírt szerződést, amit a számviteli szolgáltatások tárgyában kötöttek a vállalkozóval. A bemutatott dokumentumok ugyanakkor nem tartalmaztak arra vonatkozó utalást, hogy a vállalkozó csak és kifejezetten a tárgybeli projekt vonatkozásában látna el számviteli szolgáltatásokat. Mivel nincsenek azt alátámasztó dokumentumok, hogy a szerződést kizárólag a projekt céljaira kötötték, az ellenőrök álláspontja szerint számviteli szolgáltatások költségét fedezi az irodai és adminisztrációs költségekre megállapított 15%-os flat rate. Fentiekre tekintettel a számviteli szolgáltatásokhoz kapcsolódó kiadások nem elszámolhatóak, csakis az irodai és igazgatási költségeken belül kerülhetnek megtérítésre.
- A projekt alacsony szénkibocsátással járó kötőanyagok gyártási folyamatának megvalósítását célozta. A támogatást az Általános csoportmentességi rendelet (GBER) 25. cikke értelmében (Kutatás-fejlesztési projektekhez nyújtott támogatás) bejelentési kötelezettség alól mentesített állami támogatási program keretében hajtották végre. A hivatkozott cikk szerint kísérleti fejlesztést végrehajtó kisvállalkozások esetében a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az összes elszámolható költség 45%-át (alap mérték: 25% + kisvállalkozások által elérhető bónusz: 20%). Különböző információforrások, mint pl. az Arachnenak, a Versenypolitikai Főigazgatóság (DG COMP) Odaítélt Állami Támogatások Átláthatósági Moduljának, és a kedvezményezett pénzügyi jelentéseinek tanulmányozását követően az ellenőrök megjegyezték, hogy számos támogatást is odaítéltek ugyanarra a célra, mint ami a projekté is. Az IH-nak – az ellenőrök felkérésére készített – elemzéséből kiderült, hogy bizonyos költségek kétszer kerültek benyújtásra: egyszer az ERFA kifizetési kérelmekben és egyszer másban. Az ellenőrök ezen felül olyan finanszírozásokat is feltártak, melyek a támogatási intenzitás küszöbértékének túllépését eredményezték.
- Az egyik kedvezményezett vonatkozásában két kerékpársáv kialakításához kapcsolódó művelet került beazonosításra, melyek közül az ERFA-finanszírozású képezte az ellenőrzés tárgyát. Az ellenőrök megállapították, hogy a kerékpársáv egyik része egyszer egy ERFA-, majd egy EMVA-finanszírozású projekt részeként is benyújtásra került. Az ellenőrzés kérésére végrehajtott IH -ellenőrzések során megállapítást nyert, hogy a kerékpárút

jelzéseivel kapcsolatos kiadásokat ERFA és EMVA forrásból egyaránt finanszírozták, mely a művelet egy része vonatkozásában így kettős finanszírozást eredményezett.

- Az egyik műveletben érintett pénzügyi menedzser egyidejűleg másik két projekt vonatkozásában is alkalmazásban állt. A pénzügyi menedzser főtevékenységével kapcsolatban a szükséges dokumentumok hiányoztak. A személyi költségeket nem elszámolható költségnek minősítette az ellenőrzés.
- A művelet egy új autószerelő-műhely kialakításához kapcsolódott. A pályázati felhívás szerint vállalkozások számára új létesítmények és munkaállomások létrehozásához kapcsolódó műveletek voltak elszámolhatóak. A Kedvezményezett pályázatát N évben nyújtotta be. A művelet elszámolhatóságával kapcsolatos követelmények az alábbiak voltak:

„Új cégre irányuló projekt (a project for a *new company*) meghatározása: új létesítmények vagy munkaállomások, ahol a cég tevékenysége zajlik.”

Az ellenőrök megállapították, hogy a pályázó cég valójában egy már létező cég volt, amelyik megváltoztatta a székhelyét, illetőleg cégformát váltott és Kft-vé alakult. A korlátolt felelősségű társasági formában N évben alakult meg, melyet egy házaspár tulajdonolt 50-50%-ban. Ezen felül az ellenőrök Kohesio-n keresztül feltárták azt is, hogy a tulajdonosok egyike N-2. évben már kapott ERFA támogatást új vállalkozás alapítására (ugyanazon célra, vagyis új autószerelő műhely építésére). Az újonnan létrejött társaság elnevezése ugyanaz maradt, mint a korábbi cégé, és továbbra is ugyanazt a céges arculatot és közösségi média oldalt használta. Az egész művelet nem elszámolhatónak minősült.

7. HATÉKONY ÉS EREDMÉNYES PÉNZGAZDÁLKODÁS / NEM ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

- A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét a végrehajtási folyamat során szükséges vizsgálni. Az egyik ESZA finanszírozású művelet során a kedvezményezett egy képzési szerződést kötött 3000 EUR/fő értékben. Az ellenőrök (egy másik művelethez kapcsolódóan) azonban beazonosítottak egy másik, valamivel korábbi képzési szerződést is ugyanezen vállalkozóval, amelyben a képzési költség 400 EUR/fő volt. Az ellenőrök jelentős mértékű túlárazást állapítottak meg a kedvezményezett által vállalt képzéssel kapcsolatban, tekintettel arra, hogy több mint hétszeres mértékben meghaladta a piaci árat.
- Egy ERFA finanszírozású műveletnél az ellenőrök az alábbi hiányosságokat tárták fel az IH- és AH -ellenőrzések vonatkozásában:
Egyéni védőeszközök (PPE) beszerzése kapcsán az ajánlattételi felhívásban előírásként szerepelt a CE jelölés és a PPE termékek 2016/425 EC rendelet szerinti regisztrációja. Fenti hatóságok ellenőrzései egyedül az ajánlatkérő által lefolytatott ellenőrzésre hagyatkoztak anélkül, hogy meggyőződtek volna a beszerzett eszközökre vonatkozó tanúsítványok valódi hitelességéről. Az ellenőrök további kiegészítő információk áttekintését követően arra a következtetésre jutottak, hogy a tanúsítványokat más típusú termékekhez nyújtották be, mint amire az ajánlat vonatkozott. A tanúsítványok véletlenszerű ellenőrzését követően derült ki, hogy egy kedvezményezett nem volt felhatalmazva a tanúsítvány használatára, mivel az arra vonatkozó szerződésüket felfüggesztették, ez pedig kétségeket vetett fel a konkrét termék beszerzési hitelességével kapcsolatban. Az IH és az AH figyelmen kívül hagyta ezeket a problémákat az ellenőrzéseik során. A kapcsolódó költségek nem elszámolhatónak minősültek.
- Egy pályázati felhívás került kiírásra önálló vállalkozásoknak / egyéni vállalkozóknak/ vagy olyan pályázóknak, melyek kapcsolt vagy partnervállalkozásoknak minősülnek. A partnervállalkozásnak 25-50%, a kapcsolt vállalkozásnak több mint 50% részesedéssel vagy szavazati joggal kellett volna rendelkeznie. A és B kedvezményezett jogosultnak minősült, viszont B kedvezményezettnek csak 13%-ot kitevő részesedése volt A kedvezményezetttnél, amivel a partnerségi feltétel nem érvényesült. Ezen kedvezményezettek kiadásai nem elszámolhatónak minősültek.
- Az auditorok az Arachne kockázatértékelő eszköz segítségével közvetett tulajdoni kapcsolatot tártak fel egy támogatás kedvezményezettje és a vele szerződött szállító között, jelesül X volt a kedvezményezett fő tulajdonosa, egyúttal 30% részesedéssel rendelkezett a szállítónál. A két szereplő kapcsolt vállalkozásnak számít a fenti kapcsolat miatt. Egy ilyen, kapcsolt vállalkozások közti ügylet önmagában nem tilos ugyan, azonban kiemelt kockázatot hordoz a tekintetben, hogy a támogatott költségelemek esetleg nem lesznek összhangban a gazdaságosság alapelvével (megfelelő időben, minőségben és áron történő beszerzés) vagy nem a piaci áron kerülnek beszerzésre. Ezen okból a Program szabályai előírták, hogy a beavatkozás keretében beszerzett összes terméket (árut vagy anyagot) piaci áron kell megvásárolni. Az adott ügylet esetében a tételek beszerzése a piaci árnál több mint 25%-kal magasabb áron történt. A vonatkozó költség és a piaci ár közötti különbség nem elszámolhatónak minősült.

- A Bizottság közbeszerzési eljárásokat érintő horizontális auditjának ajánlása értelmében a programért felelős hatóságoknak 10%-os átalánykorrekciót kellett alkalmazniuk valamennyi olyan kiadásra, melyeket az N. év előtt kezdődő közbeszerzési eljárások során kötött szerződésekből eredő számlákhoz kapcsolódnak. A mintában szereplő művelet esetében a kedvezményezett több mint 7 millió EUR értékben kötött szerződést építés-kivitelezési és tervezési tevékenységre. Ez a szerződés egy olyan keretmegállapodáshoz kapcsolódik, amelynek az alapját képező közbeszerzési eljárást még N. évet megelőzően indították. A kapcsolódó összegeket az IH mindezek ellenére a 10%-os átalánykorrekció alkalmazását mellőzve jelentette a Bizottság felé.

8. ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG (ÉS KAPCSOLÓDÓ KÉRDÉSEK)

- Az alábbi megállapítás villamos motorvonatok beszerzésével kapcsolatos eljárásra vonatkozik. N évben az Ajánlatkérő X Úrral szolgáltatási szerződést kötött a közbeszerzési eljárás feltételeinek kidolgozására. A bírálóbizottságot N+1 évben az Ajánlatkérő nevezte ki, amely 6 tagból állt. Ugyanebben az évben a bírálóbizottság összetételét kibővítették a hetedik taggal, X Úrral, aki a villamos motorvonatok területének szakértője. N+1 évben X Úr aláírt egy pártatlansági nyilatkozatot arról, hogy a közbeszerzési eljárás megindítását megelőző 3 évben nem állt munkaviszonyban vagy szerződéses kapcsolatban az ajánlattevőkkel, és nem kapott tőlük semmilyen juttatást más okból. Az ellenőrök megjegyezték, hogy az ellenőrzés során az irányító hatóság független forrásokból nem ellenőrizte alaposan a bírálóbizottság tagjai által aláírt pártatlansági nyilatkozatok tartalmát/valódiságát. Ennek eredményeként az irányító hatóság nem észlelte X úr be nem jelentett összeférhetetlenségét.
- Az eljárás egy nagyobb projekt része, amely egy repülőtér bővítésére és egy új terminál érkezési részének befejezésére irányul. Az eljárás a kis- és közép vállalkozások számára létrehozott nemzeti keretberuházási támogatási program része. A projekt kedvezményezettje az X vállalat, mint Ajánlatkérő, egy tervpályázati eljárást indított az új utasterminál építésére. A közszolgáltatók uniós értékhatárokat elérő értékű közbeszerzéseit szabályozó 2014/25/EU irányelv 97. cikke értelmében a tervpályázat bírálóbizottsága kizárólag a pályázat résztvevőitől független természetes személyekből állhat. A kedvezményezettnek rendelkeznie kell egy közbeszerzési etikai kódexszel, amely tartalmaz egy összeférhetetlenségi helyzetekre vonatkozó rendelkezést, amely szerint az érintett munkavállalónak tájékoztatnia kell közvetlen felettesét minden esetleges összeférhetetlenségről (ha bármilyen egyenesági, személyes, közvetlen vagy közvetett pénzügyi kapcsolata állna fenn a beszállítókkal), aki szükség esetén továbbítja az ügyet a kedvezményezett közbeszerzési igazgatóságának. A bírálóbizottság tagjai nem tettek összeférhetetlenségi nyilatkozatot a kérdéses közbeszerzési eljárásban. Az auditorok megjegyzik, hogy mivel a projekt kedvezményezettje nem egy helyi hatóság, így a kedvezményezett nem rendelkezik olyan testülettel, mint egy ajánlatkérő bizottság. Az auditorok azonban megjegyzik, hogy az eszköz, amelyet a bírálóbizottság függetlenségének biztosítására hoztak létre, önkéntes nyilatkozaton alapul, amelyet az összeférhetetlenségben érintett személy(ek) tesz(nek) egy vagy több ajánlattevővel kapcsolatban. Ezért ez az eszköz azt a kockázatot hordozza magában, hogy az összeférhetetlenséget nem fogják észlelni, mivel a nyilatkozat az érintett személy kezdeményezésén alapul.
- Az auditorok megvizsgálták a kedvezményezett (A) megfelelését az EU pénzügyi szabályozásának és a külső szolgáltatók összeférhetetlenségére vonatkozó belső szabályainak. Az ellenőrzött szerződés A kedvezményezett és X között jött létre, aki Y-nak a házastársa, aki az A kedvezményezett kulcsfontosságú szereplője, (meghatalmazott képviselője és részvényese is). A kérdéses szerződésben X-nek a K+F projekt potenciáljának értékelése volt a feladata. A projektet az EU költségvetéséből finanszírozták A költségvetésén keresztül. Az auditorok megállapították, hogy a

szerződést X piackutatási eljárás vagy nyílt pályázati eljárás nélkül nyerte el, ami ellentmond a kiválasztásikövetelményeknek/irányelveknek. Továbbá, Y befolyása a vállalatban és az X-szel fennálló családi kapcsolata aggodalmakat vetett fel a szerződés odaítélésének pártatlanságával és méltányossággal kapcsolatban, amelyet nem tártak fel vagy nem kezeltek. Továbbá nem volt bizonyíték arra, hogy X a meghatározott értékelési munkáját A számára elvégezte volna. Ezen dokumentáció hiánya, valamint az Y-nal fennálló kapcsolata alapján az auditorok megállapították, hogy a szerződés megsértette az összeférhetetlenségre vonatkozó szabályokat.

- Egy pályázati felhívás során a tevékenységek (turisztikai központok létrehozása) köz- és magánszféra szervezeteiből álló partnerségi csoportban valósultak meg. A magánszervezetek kiválasztása szabadon választott volt (tehát nem folytattak le eljárást és nem történt meg az összeférhetlenség ellenőrzése). Az auditorok további ellenőrzéseket kértek minden hasonló felhívás esetében. Ha összeférhetlenséget azonosítanak, az érintett partnerek hozzájárulását csökkenteni kell. A jövőben a programokért felelős testületeket felkérjük, hogy biztosítsák a magánszervezetek kiválasztásának átláthatóságát és az összeférhetlenség kockázatának megfelelő kezelését.
- A projekt végső kedvezményezettjei akkreditált szervezeteken keresztül folyamodnak pénzügyi támogatásért. Ennek elmulasztása esetén a pályázat érvénytelennek minősül. Az összes, a jogosultsági időszak alatt beérkezett pályázatot a projektért felelős személy értékeli. Az auditorok nem találtak bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a pályázatok értékelésére értékelő bizottságot jelöltek volna ki. Az auditorok szintén figyelembe vették az összeférhetlenség lehetséges kockázatát. A programokért felelős testületeket felkérték a megfelelő értékelési folyamat biztosítására és az összeférhetlenség kockázatának felmérésére (ha a kockázat megerősítést nyer, megfelelő intézkedéseket kell bevezetni).
- Az ERFA-ból finanszírozott tevékenység célja az üzleti befektetések támogatása a kutatás és innováció területén, valamint a vállalkozói szektor és a kutatási szervezetek közötti kapcsolatok létrehozása volt. A kedvezményezett versenyeztetési eljárás keretében újrahasznosító berendezést szerzett be. A végrehajtó szervezet nem azonosított összeférhetlenséget a beszerzéssel kapcsolatban. Azonban a végrehajtás során a végrehajtó szervezet az összeférhetlenség lehetséges kockázatát azonosította (a kedvezményezett tulajdonosai és a vállalkozó közötti kapcsolatot). Az auditorok további ellenőrzéseket végeztek az ARACHNE rendszerben, és egyéb kapcsolatokat fedeztek fel a kedvezményezett és a nyertes vállalkozó között. A vonatkozó szerződéshez kapcsolódó kiadásokat érvénytelennek minősítették.
- Egy egyetemi kutatási projekt ESZA-ból került finanszírozásra. A projekt pénzügyi támogatást kapott a Kutatási Minisztériumtól határozott idejű szerződés keretében kutatók felvételére. A projektet kiválasztási eljárásban hagyták jóvá. A Bizottság által a tagállamnak fizetett visszatérítés a belföldön és külföldön foglalkoztatott kutatók esetében az 1. számú költségvetési soron belül az átlagos havi egységköltségen illetve a 2. számú költségvetési sor alapján a flat rate-en alapult (ez volt a költségvetés 2. sora). A projekt

ellenőrzése összeférhetlenséget tárt fel a kutatók kiválasztási folyamatában. A pártatlanságot előíró szabályozások ellenére néhány értékelő olyan pályázatokat értékelt, ahol közös publikációik voltak a pályázókkal, amelyet az egyetem vagy az irányító hatóság nem hozott nyilvánosságra vagy kezelt megfelelően. Ennek következtében az auditorok ezt összeférhetlenségként azonosították, ami veszélyeztette a kiválasztási folyamat átláthatóságát és méltányosságát. Az auditorok megkérdőjelezték a bejelentett kutatói kiadások jogszerűségét, jelezve, hogy az együttműködés intenzitása a pályázók független értékelésének alkalmatlanságára utal.